

Muntazam posta seferleri hakkında 1/600 numaralı kanun lâiyhası ve İktisat ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı : 6/901

3-IV-1933

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Muntazam posta seferleri hakkında İktisat ve Maliye Vekilliklerince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 30-III-1933 tarihli içtimainda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Muntazam posta seferleri kanun lâiyhası esbabı mucibe mazbatası

Türk ticareti bahriye filosunun mevcudiyeti hiç şüphesiz ki kabotaj seferlerinin bayrağımıza hasrolunduğu tarihten başlar. O tarihe kadar elde bulunan gemiler kemmiyet ve keyfiyet itibarile sırf askerî maksatlarla alınmış olan ve Seyrisefain idaresile bir kaç müteşebbise ait mahdut gemilerden ibarettir. Lozan muahdesinin akti akabinde ise Hükümet bütün sahil nakliyatımızı ecnebilere ihtiyaç messettirmeden başarabilecek kudrette bir ticareti bahriye filosuna malik olmak mecburiyeti müvacehesinde kalmıştır. Memleket hayatı umumiyesinin bu cepheden sarıntıya maruz kalmaması endişesiledir ki, bir taraftan Seyrisefain idaresi yeni bir teşkilâta tâbi tutularak büyütülmüş ve diğer taraftan da armatörlerimize gemi almalarını teshil edecek bazı muafiyetler bahşolunmuştur. O günden bu güne kadar güzeran eden zaman ise bir tekâmül ve taazuv devresi olmuş ve halen Seyrisefain idaresile armatörlerimize ait vapurların miktarı ihtiyacımızı bile aşmıştır. Son dünya buhranı dolayısıyla memleketimizde de hissedilen iş azlığı ve eşya fiatlarındaki sukut yüzünden nakliye ücretlerinin tenakusu da bu fazlalığa inzimam edince bu defada millî teşekküllerimiz arasında şedit ve yıkıcı bir rekabet baş göstermiştir.

Bu netice karşısında evvelâ rekabetin belli başlı armatörlerle Seyrisefain arasında hususî itilâflarla veya bir kanunu mahsusla meni derpiş kılınmış ise de bu misillü itilâfların pek kısa yaşadığı bittecerübe anlaşılmiş ve diğer taraftan kanunî hükümler vazı suretile de bu halin esaslı ve daimî bir şekilde önüne geçilemeyeceği diğer memleketlerdeki mümasil vaziyetler tetkik edilerek anlaşılmıştır.

Gerek Seyrisefain ile millî armatörlerimiz arasında ve gerekse armatörlerimizin kendi aralarında yukarıki esbap dolayısıyla devam edegelen şiddetli rekabet pek kıskançlıkla sıyanete mecbur olduğumuz memleketimizin âli menfaatlerine tamamen zıt neticelere doğru gitmeğe başlamıştır. Bir taraftan rekabet yüzünden millî sermayenin tehlikeye uğraması, diğer taraftan iktisadî tealimizle pek alâkadar olan deniz nakliyatımızın zâfa düşer olması ve bilhassa cenup limanlarımızda görüldüğü veçhile kâr getirmediği için terk edilen bir takım iskelelerimizdeki nakliyat işlerinin erbabı ticaret için zarurî bir istikamet alması ve bundan başka şedit rekabetin icap ettirdiği zararlı tasarruflar yüzünden iyice tamir edilemeyen gemilerimizin günün birinde millî müdafaaya yaramaz bir hal ikti-

sap etmesi ihtimalleri bu meselede devamlı ve esaslı bir hal çaresi bulunması lüzumuna Hükümeti mecbur etmiş ve 2068 numaralı kanunun sebebi mevlûdu, bu olmuştur.

Bütün nakliye işlerini Seyrisefaine devreden ve şimdiye kadar bu işlerde çalışmış olan armatörlerin ellerinden gemilerini takdiri kıymet ile almağı âmir olan 2068 numaralı kanuna karşı vaki olan şikâyetler bilhassa denizcilikle meluf olan memleketimizde deniz ticareti erbabının bu işlerden uzaklaştırılmaması temenniyatını ihtiva ettiği cihetle yukarıdan beri sayılan sebeplerin icbar ettiği esas ve ruh değişmemek üzere denizcilerimize daha geniş bir çalışma sahası açılmasına lüzum görülmüştür.

Sahillerimiz nakliyatının her hangi bir sekteden vikayesini nazarı dikkatte tutarak hem memleket için zarar olan rekabetin önüne geçmek ve hem de nakliyat işleriyle uğraşan halkımıza daha geniş bir ufku mesai açmak çaresi, ancak muayyen bir navul tarifesinin tatbıkında görülmüş ve teklif edilen kanunun ruh ve esası navulları tanzim edecek olan böyle bir tarifenin tatbikatına istinat ettirilmiştir. Böyle bir tarife tatbik edildiği takdirde bu günkü anormal rekabetin tamamen önüne geçilecek ve bunun yerine vapurların büyüklüğü ve temizliği, servisin intizamı, teçhizatın tekemmülü, gibi memleket için hayırlı neticeler verecek normal bir rekabet ihdas edilmiş olacaktır.

Yalnız tatbik edilecek tarifeyi fert müesseselerinin hakkile tatbik edip etmediklerini ve alınan navullardan bir kısmının risturn olarak iade edilip edilmediğini kontrol etmek Hükümetçe pek müşkül ve hatta imkânsız olacağı için bu gün bu işlerle uğraşan erbabı ticaretin birleşerek bir anonim şirket halinde çalışmalarını esası kabul edilmiştir. Bu suretle, serbestçe icrayi ticarete imkân bulacak olan bu sarfiyatı muayyen formüller dahilinde cereyan edeceği için tarife tatbikatından kaçınmasına da imkân olmayan bir armatörler şirketine, dış hatlar idaresi vasıtasıyla, sahil posta nakliyatımızı inhisar altına almanın; her limana muntazam servis ikame ederek hem âmme hizmetini ve iktisadî inkişafımızı temin etmesi ve hem de icabında Millî Müdafaa için elde kemmiyeten ve keyfiyeten kuvvetli bir ticareti bahriye filosu bulundurmamak imkânlarını hazırlaması itibarile şayanı tercih olduğu neticesine varılmıştır.

Bu esasat dahilinde teklif edilen kanun lâyihasının birinci maddesinde Türkiye sahillerinde muntazam posta seferleri yapmak işinin Devlet inhisarına alındığı hükmü vazedilmiş ve ikinci maddesinde de bu inhisarın hangi işlere şamil olmayacağı gösterilmiştir. Kanunu hazırlarken daima göz önünde bulundurulmuş esaslardan biri de sahillerimizin bütün nakliyatının haleldar olmamasına matuf olduğu cihetle muntazam vapur işlemeyen sahillerimiz beynindeki ara nakliyatı ile limanlar içindeki nakliyat ve şilepçilikten madut olan nakliyat inhisar hududundan hariç bırakılmıştır.

Üçüncü madde ve dördüncü madde bu inhisarı işletecek olan müesseseleri tarif etmekte ve bu müesseselerden armatörler arasında teşekkül eden ikincisinin tarzı teşkili hakkında bazı esasat vazetmektedir. Bu maddenin son fıkrası sahillerimiz posta nakliyat işinin yalnız bu günkü mahdut armatörlere bırakılmayıp talip olan bütün Türklere tahsis edileceğini âmir bulunmaktadır.

Lâyihanın beşinci maddesi armatörlerden mürekkep anonim şirketine konacak aynı sermayenin takdiri kıymetini ifa edecek teşekkül hakkında hükümler vazetmektedir. Bundan gaye teşkil edilecek şirkete konacak aynı kıymetlerin hakikî kıymetlerden fazla olmamasını temindir.

Altıncı madde müesseselerin esas mukavelename tanziminde uyuşamamalarını nazarı dikkate alarak meselenin hakemle hallini temin etmekte ve yedinci maddede Devletin bir imtiyaz olarak verdiği inhisar hakkına mukabil naklolunacak yolcu ve eşyanın istirahat ve selâmetine muktazi tedbirlerin bir talimatname ile alınacağını beyan etmektedir.

Sekizinci madde şimdiye kadar mühmel bırakılmış olan bir hususu tesbit ederek badema Türk bayrağı altına işe yaramaz ve çürük gemilerin girmemesi için bir nizamname tanzimini âmir bulunmakta, dokuzuncu madde ise inhisarı işleten müesseselerin aralarında uyuşamadıkları ve gayri-tabii rekabetlere kalktıkları takdirde Hükümetçe alınacak tedbirleri ihtiva etmektedir.

Onuncu madde bu lâyihanın balâsında işaret edildiği veçhile bu gün ticareten kuvvetli olmayan ve fakat yarın kuvvetli bir mevkii iktisadiye namzet bulunan sahil iskelelerimizden her birine sefer açılmasını temin etmekte ve on birinci maddede hariç ecnebi sularına açılacak sefer-

lerin Hükümetle müesseseler ve bu iş için hazırlanmış başka teşekküller arasında ayrı taahhütlere zemin teşkil edeceğini bildirmektedir.

On ikinci madde tarifinin nasıl yapılacağını tarif etmekte ve on üçüncü madde posta nakliyatının meccanen temin edileceğini tesbit etmektedir.

On dördüncü madde ile inhisara verilen müesse elerin istihdam edecekleri mülâzim kaptan ve çarkçılara verilecek ücretin miktarı tayin edilmekte ve staj görececek deniz talebesinin iâşesi tahmil olunmakta ve bu suretle ticaret filomuza lâzımgelen anasrın yetiştirilmesi temin edilmektedir. Bu on beşinci madde inhisarı işleten müesseselerin kimler tarafından kontrol edileceğini bildirmekte ve on altıncı madde ile de daimî komiserin vazife ve salâhiyeti tayin olunmaktadır.

On yedinci madde tarifeyi tatbik etmeyen veya tatbikata hile karıştıranlar hakkında cezaî hükümleri ihtiva etmekte 18, 19 ve 20 inci maddelerle de mutat hükümler vazolunmaktadır efendim.

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat encümeni
Karar No. 25
Esas No. 1/600

15 - V - 1933

Yüksek Reisliğe

Muntazam posta seferleri hakkında İktisat ve Maliye vekâletlerince tanzim edilip İcra Vekilleri Heyetinin 30 - III - 1933 tarihli içtihadında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası encümenimize havale edilmekle müzakere ve tetkik olundu.

Lâiyhanın esbabı mucibesinde de mufassalan izah edildiği veçhile iki üç senedenberi bir taraftan sahillerimizde bu gün seyrisefer eden gemilerin miktarı ihtiyaçtan fazla bir hadde yükselmiş diğer taraftan umumî buhranın doğurduğu işsizlik neticesi olarak bu gemileri işleten müesseseler arasında yekdiğerini yıkıcı bir rekabet meydana gelmeğe başlamıştır.

Memleketimizde terakki ve inkişafını arzu ettiğimiz deniz ticaret işlerinin ilerleyecek yerde günden güne sukuta doğru gitmesini intaç edecek olan bu halin devamına Cümhuriyet idareimiz seyirci kalamayacağı gibi bu gün hidematı umumiye sırasına geçen deniz münakalâtını bu şerait altında bir gün tamamen felce uğramak tehlikesi karşısında, esaslı tedbirler almak lüzumunu hissetmiş ve bu maksatla geçen sene Yüksek Meclisin tasvibine arzettiği (Türkiye iskele ve limanları arasında posta seferleri hizmetinin Devlet idaresine alınmasına) dair bir kanunla bu işi intizam ve inzibat altına almak istemiştir. Ancak Meclisin kabul ettiği bu kanunun neşri ile tatbiki arasında geçmesi icap eden devre arasında yaptığı tetkikat neticesinde muntazam posta seferlerinin yalnız Seyrisefaine hasredilmesini ve binaenaleyh bu gün mezkûr işler ile meşgul bulunan millî teşekküllerin bu sahadan tamamen ellerini çekmelerini muvafık bulmamış ve bu esasa göre hazırladığı yeni lâiyhayı Yüksek Meclise arz etmiştir.

Yeni lâiyha ile ana hatları itibarile geçen sene kabul edilen kanunun istihdaf ettiği muntazam deniz yolları seferlerinin temini, deniz ticareti işlerinin sukuttan vikayesi gibi esas hükümleri muhafaza etmekte olup ancak yukarıda arz edildiği veçhile bu işin münferit bir idareye muhasır kalmayarak bazı şartlar altında Türk armatörleri tarafından tesis edilecek diğer bir teşekkül ile birlikte yapılmasının memleket menfaatlerine daha uygun olacağı esasına göre tanzim edilmiştir.

Türk armatörlerini şimdiye kadar çalıştırdıkları ve alıştııkları muntazam posta seferleri işlerinden ayırmayarak kendilerine bundan sonra aynı işte devam imkânını vermekle beraber faaliyetlerini tanzim etmek ve gerek kendi aralarında, gerek bu sahada çalışmakta olan Devlet müessesesile yıkıcı ve muzur rekabetlere meydan vermemek yolundaki esas noktai nazardan yeni lâiyha heyeti umumiyesi itibarile encümenimizce tasarı kabul görülmüş ve Türkiye sahillerinde

muntazam posta seferleri unvanı daha umumî ve vazîh bir maddede olmak üzere « deniz yolları işletmesi » şeklinde tadil edildiği gibi maddelerde aşağıda arz olunan bazı değişiklikler yapılmıştır.

Lâyihanın birinci maddesi Türkiye sahillerinde muntazam posta seferlerinin Devlet inhisarına alındığına dair bir hükmü ihtiva etmekte olup encümenimiz maddenin vazettiği esas prensipi kabul etmekle beraber işbu inhisarı işletecek olan müesseselerin de burada sayılmasını ve bu vazifeyi görecek olan (dış deniz yolları işletmesi) ile beraber millî vapurcular arasından bu kanunun kabul ettiği formül dahilinde meydana gelecek anonim şirketin bilâhare teşekkülü muhtemel mümasil anonim şirketlerin muayyen şerait ve inzibat altında bu işte çalışabilmek hakları olduğunun birlikte tesbitini muvafık bulmuş ve maddeyi bu esasa göre tanzim etmiştir.

Lâyihanın ikinci maddesi inhisar mevzuundan hariç kalan deniz münakalatını saymakta olup encümenimiz maddenin A, B, C, D, E fıkralarını hüküm itibarile aynen kabul etmiş ancak Türk limanlarile ecnebi limanları arasında yapılan nakliyat ile hususî tenezzüh ve tetkik seyahatleri ve sanayi ve maadin müessesatile ecnebi memleketlere ihracat yapan şirketlerin kendi vasıtalarile iştigal mevzularına dahil mevaddı serbestçe nakil edebilmelerinin istisnalar arasına konmasını faideli bulmuş ve bu maksatla maddeye F, G, H fıkralarını ilâve etmiştir.

İkinci maddenin birinci fıkrasında yazılı şilepçilik tabirini encümenimiz mühim gördüğünden tatbikatta bir çok ihtilâflara meydan vermek ihtimalini düşünerek bu tabirin hudut ve şümulünü tayinde fayda mülâhaza etmiş ve uzun tetkik ve müzakereden sonra üçüncü maddenin tanzimini muvafık bulmuştur.

Lâyihanın dördüncü maddesi muntazam posta seferlerini işletmeğe teşrik edilecek olan Türk anonim şirketin tarzı teşekkül ve evsafına ait olup maddenin (A) fıkrası aynen kabul edilmiştir.

(B) fıkrası teşekkül edecek şirketin halen mevcut Türk armatörlerinden iştiraki arzu edenleri ihtiva edeceği hükmünü havi olup maddede bu armatörlerin iştirak taleplerini ne suretle ve ne kadar zamanda yapacaklarına dair sarîh bir kayıt olmadığından encümenimiz bu noktanın tasarihini faydalı bulmuş ve fıkrayı bu esasa göre tadilen tanzim ile beraber aynı sermaye olarak konulacak vapurlarla içindeki alât ve edevatın bir listesinin raptını lüzumlu gördüğünden bu maksatla ayrı bir madde ilâve etmiştir. Maddenin (D) fıkrası teşekkül edecek anonim şirketin sermayesini tezyide mecbur tutması hakkında bir hükmü ihtiva etmekte olup encümenimiz fıkradan ayrı bir madde olarak yazılmasını ve tezyidi sermaye halinde bir misline kadar olan kısmının şirketi ilk teşkil edenler tarafından alınmasının mecburî tutulmasını esas itibarile muvafık bulmuş maamafih bir inhisar mahiyetinde olan bu işin tecrübe devresinde vereceği netayice göre İktisat vekâletince harice satılmasında bir faide mülâhaza edildiği takdirde şirketin süratle muameleye mecbur tutulmasının da muvafık olacağını düşünerek tertip ve maddeyi ona göre tanzim etmiştir.

Altıncı madde lâyihanın beşinci maddesi olup armatörlerin şirkete aynı sermaye olarak koyacakları vapurlar ile alât ve edevata ne suretle kıymet takdir edeceğine dair maddenin takdiri kıymet komisyonunun tarzı teşekkül ve adedi hakkındaki hükmü aynen kabul edilmiş, ancak gerek bu heyetin gerek hakemin ne kadar zamanda vazifelerini yapacakları ve hakem masarifinin kimin tarafından ödeneceği hakkında maddede bir sarahat görülemediğinden encümenimiz bu nokatın tavazzuhunu faideli bulmuş ve maddeyi bu esasa göre tadil ve tanzim etmiştir. Yedinci madde lâyihanın altıncı maddesi olup hüküm itibarile aynen kabul edilmiştir.

Ticareti bahriyemizin zamanla inkişaf ve tarakki etmek ihtimallerini düşünerek istikbalde bu işe sermaye koymak ve daha asrî vesaitle çalışmak isteyen vatandaşlar çırkarsa onların da bu kanunun koyduğu esaslar dahilinde Hükümetin müsaadesile bu haktan istifade edebilmelerini encümenimiz kabul etmiştir. Ancak bu kanunun mevkii tatbika vazile teşekkül edecek iki müessesenin bu günkü ihtiyacı bir kaç sene için ifa edebilecek gemi ve vesait malik olduklarını düşünerek atiyen teşekkülü derpiş edilen şirketin ancak üç sene sonra teşekkülüne müsaade edilmesinin muvafık olacağı neticesine varılmış ve sekizinci madde encümenimiz tarafından bu maksatla tanzim edilmiştir.

Dokuzuncu ve onuncu maddeler, lâyiha'nın 7 ve 8 inci maddeleri olup hükümleri itibarile aynen kabul edilmiştir.

On birinci madde lâyiha'nın dokuzuncu maddesidir. Encümenimiz muntazam posta seferleri yapacak müesseselerin çalışacakları deniz yollarile uğrayacakları limanların ve sefer adetlerinin her sene iptidasında İktisat vekâletince tesbit ve tayinden sonra bu müesseselerin tayin edilen bu hatları aralarında taksim etmelerini daha muvafık bulmuş ve maddenin başına bu hükümleri ifade eden A, B, C fıkralarını ilâve ederek diğer hükümlerini aynen kabul etmiştir.

On ikinci madde lâyiha'nın 12 nci maddesi olup inhisarı işletecek müesseselerin alacakları yolcu ve eşya navlunlarını tesbit edecek komisyonun sureti teşekkül ve vezaifine ait hükümleri ihtiva etmektedir. Bu komisyonun tesbit edeceği navlun, müesseseler kadar ve belki daha ziyade memleket iktisadiyatını alâkadar ettiğinden, encümenimiz hariçten komisyona alınacak azayı kâfi bulmamış ve ticaret oda ve kongrelerinden alınacak azanın üç kişi olmasını ve bu suretle aza adedinin yediye çıkarılmasını muvafık bularak maddeyi bu esasa göre tadil etmiştir.

On üçüncü madde lâyiha'nın on üçüncü maddesi olup aynen kabul edilmiştir.

On dördüncü madde lâyiha'nın on dördüncü maddesi olup hükümleri itibarile aynen kabul edilmiş, ancak maddede müesseseler tarafından istihdam mecburiyeti vazedilen mülâzim, kapitan ve çarkçılara verilecek ücretlerin zamanla tebeddül etmek ihtimalleri düşünülerek burada tesbiti muvafık görülmemiş ve bu cihetin vaziyetin icabatına göre İktisat vekâleti tarafından tesbit edilmesini tercih ile madde o suretle tanzim olunmuştur.

On beşinci madde lâyiha'nın on birinci maddesi olup hükümleri itibarile aynen kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın 15, 16, 17 nci maddeleri hükümleri aynen kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın 18, 19 ve 20 nci maddeleri usule ait maddeler olup aynen kabul edilmiş ve bu esaslara göre tanzim edilen kanun lâyihası havalesi mucibince Maliye ve Bütçe encümenlerine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunmuştur.

İk. E. Reisi	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza	Aza
Edirne	Ş. Karahisar	Afyon	Bolu	Bursa	İstanbul	Gazi Antep
Şakir	İsmail	Akosmanzade İzzet	Şükrü	Dr. R. Ferit	M. Yaşar	M. Nuri

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

M. No. 166

Esas No. 1/600

27 - V - 1933

Yüksek Reisliğe

Memleketimizde kabotajı tanzim için Hükümet tarafından hazırlanarak İktisat encümenince de tetkik edildikten sonra encümenimize havale olunan « Muntazam posta seferleri » kanun lâyihası İktisat vekili Mahmut Celâl Beyefendi hazır olduğu halde okundu.

Lozan muahedesinden sonra sırf Türk bayrağına terkedilen küçük kabotaj, bir taraftan seyrisefain, diğer taraftan Hükümetçe takviye edilen hususî teşebbüslerin temin edebildiği vapurculukla yapılagelmekte idi. Sulhtan sonra; gerek seyrisefain, gerekse hususî teşebbüsler bu sahada gündün güne tekâmüle doğru yürümekte iken son senelerde başlayan cihan buhranı bu işe de büyük bir tesir yaptığından gerek yolcu, gerek eşya nakliyatı esaslı bir surette azalmıştır. Bu ise, armatörler ile seyrisefain arasında, hattâ sırf armatörler arasında tahammülü müşkül bir rekabet doğurmuştur. Filvaki bu rekabetten mahdut bir zaman için mahdut bir iki liman ve iskele halkı müstefit olmuş ise de işi nisbeten az olan ve fakat mutlaka arasına olsun posta seferlerinin yapılması umumî iktisadiyatımız noktasından mutlaka zarurî bulunan bir çok liman ve iskelelerimiz-

de ziyan oluyor diye vapursuz bırakılmıştır. Bu yürüyüş, yani hesapsız ve mantıksız rekabet yürüyüşü aynı zamanda daha yeni, daha sağlam ve elverişli vapurlara sahip olmak imkânını da ortadan kaldırıyordu. Karada olduğu gibi denizde de memleketin hal ve bilhassa âti itibarile nakliye vasıtalarını, usul ve tarzlarını en iyi ve kâmil bir tarzda hazırlamayı kendine şiar telâkki eden Cümhuriyet idaresi; deniz nakliyatında, muntazam posta seferlerinde günden güne vahameti artıran bu hastalığa bir hâtime çekmek lâzımgeldi.

Bu maksatlardır ki geçen sene Yüksek Meclisimizce 2068 numaralı kanun yapılarak bu kanunla Türkiyede muntazam posta seferleri, Devlet inhisarı altına alınmıştır.

Ancak, denizcilikte az zaman zarfında dikkati calıp inkişaf ve terakki adımları atmış olan milli armatörleri bu işten tamamen mahrum bırakmak; memlekette hususî teşebbüsleri takviye ve himayeyi yine kendine şiar edinmiş bulunan Cümhuriyetimiz için kabil olamayacağından Hükûmetimiz bu ciheti ehemmiyetle telâkki ve tetkik ederek bu kanun lâyihasını ve merbut mufassal mucip sebepleri gösterir mazbatayı hazırlamıştır.

Encümenimiz; Hükûmetimizin bu baptaki mülâhazalarına tamamen iştirak ederek ona göre kanun lâyihasının müzakere ve tetkikını yaptı.

Encümenimizce kanun lâyihasının İktisat encümenince tesbit edilen şekline göre yapılması faydalı görülen tadiller aşağıya yazılmıştır.

Birinci maddede yazılı (dış deniz yolları işletme müdürlüğü) tabirleri yerine (deniz yolları işletme müdürlüğü) tabirleri geçirilmiştir.

İkinci maddenin (H) fıkrası, lüzumsuz görülerek kaldırılmıştır. Çünkü yine maddeye göre zaten inhisardan sayılmayan şilepçilik icabı, memleketimizde mevcut sanayi ve maadin müesseseleri, ihracat şirketleri gibi ticarî ve sınaî teşebbüs sahipleri ya kendilerine ait veyahut kiralayacakları şilepçilerle hiç bir müsaadeye lüzum görmeksizin nakliyat yapabilirler.

3 ve 4 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

İktisat encümenininin 5 inci maddesi yerine, Hümetten gelen lâyihanın dördüncü maddesinin (D) fıkrasının kabulü münasip görülmüştür.

6 ncı maddede muharrer dört aylık müddet üç aya indirilmiştir.

7, 8, 9 ve 10 uncu maddeler aynen kabul edilmiştir.

11 inci maddeden (her hat üzerinde ayrı ayrı) fıkrası kaldırılarak madde tadilen kabul edilmiştir.

12 ve 13 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir. Ancak 12 nci maddeye şu fıkra ilâve edilmiştir: (İlk tarife bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren azamî üç ay zarfında yapılacaktır).

14 üncü maddenin son fıkrasındaki (. . . . ve seyahatleri müddetince işelerini temine mecburdur) fıkrası kaldırılarak madde ona göre tadil ve kabul olunmuştur.

15 inci maddenin (. ancak Hükûmet ecnebi limanlara) şeklinde tesbit edilen ikinci fıkrası zait görülerek tayıy edilmiştir.

16, 17, 18, 19, 20 ve 21 inci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Ancak, bu kanuna göre gerek armatörlerin yapmağa mecbur oldukları hazırlıkları, gerekse vekâletçe tanzimi lâzımgelen tarifeyi tamamlayabilmek zamana bağlı olduğundan kanuna muvakkat bir madde ilâvesile bu kanunun bir hazırandan itibaren üç ay sanra tatbik mevkiine geçmesi muvafık görülmüştür.

Bu suretle tadil edilen kanun lâyhası, Umumî Heyete arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim edilmiştir.

Reis	Reis V.					
	Konya	Aksaray	Çorum	Edirne	Elâziz	Erzurum
	<i>K. Hüsnü</i>	<i>A. Süreyya</i>	<i>Mustafa</i>	<i>Faik</i>	<i>H. Tahsin</i>	<i>Aziz</i>
Istanbul	Isparta	Kayseri	Kırklareli	Kırklareli		Manisa
<i>Sadettin</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>A. Hilmi</i>	<i>M. Nahit</i>	<i>Şevket</i>		<i>M. Turgut</i>

Sivas

Şilepçiliğin kanun metninde (3 üncü maddede) tarif ve takyidine hacet olmayıp kayıt ve şartsız olarak inhisardan istisnasını memleketin iktisadî menfaatleri bakımından lâzım görmekteyim. Çünkü serbest ve tabii halinde işler şilepçilik: İnhisara dahil olacak teşekküllerin Hükûmetin müdahalesini beklemeden kendiliklerinden masraflarını en aşağı hadlerde bulundurmak ve temettü tevziatını mutedil derecelerde yapmak mecburiyetini hissederek ticaret eşyasına ait tarifelerinin keza daima kabil olacak en aşağı hadlerde bulunmasına lüzum görmelerini ve göstermelerini ve bu suretle ihracat eşyamızın denizlerimizde mümkün olduğu kadar ucuz naklini temin edecek, hulâsa ticaret eşyasının umumî deniz nakliyatı tarifelerimizde ayrıca ve en müessir nâzımlık rolünü yapacaktır

M. Remzi

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Muntazam posta seferleri kanun lâiyhası

MADDE 1 — Türkiye sahillerinde muntazam posta seferleri yapmak işi Devlet inhisarına alınmıştır.

MADDE 2 — Bu inhisar,

a - Alelûmum şilepçiliğe;

b - Limanlar ve körfezlerdeki imtiyazlı iç hatlar nakliyatına,

c - İnhisarın muntazam vapurlar işletmediği iskele ve limanlar arasında ve işlettiği iskele ve limanlarla işletmediği iskele ve limanlar arasında makinalı ve makinasız deniz vasıtalarile yapılacak nakliyata;

d - Liman hudutları içindeki her nevi nakliyata;

e - Marmarada 18 rüsum tonilâtosundan ve Akdeniz ve Karadeniz iskeleleri arasında 30 rüsum tonilâtosundan aşağı merakip ile yapılacak her nevi nakliyata, şamil değildir. «A» fıkrasında yazılı şilepçiliğin mahiyet ve şümülü İcra Vekilleri Heyetince talimatname ile tesbit ve ilân olunur.

MADDE 3 — Hükümet, birinci madde mucibince Devlete intikal eden muntazam posta sefeerleri inhisarını numaralı kanun mucibince Seyrisefain idaresinden ayrılacak Marmara, Akdeniz ve Karadeniz dış hatları idaresi marifetile işletir. Ancak bu kanunun neşri tarihinden itibaren azamî altı ay zarfında ve dör-

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

Denizyolları işletme kanun lâiyhası

MADDE 1 — Türkiye sahillerinde muntazam posta seferleri işi Devlet inhisarına alınmıştır. Bu inhisar Dış denizyolları işletme müdürlüğü tarafından işletilir. Ancak 4 üncü maddede tayin olunan evsaf ve şeraiti haiz olmak üzere bu kanunun neşri tarihinden itibaren en çok altı ay zarfında teşekkül edecek Türk anonim şirketinin de Dış denizyolları işletme müdürlüğü ile birlikte muntazam posta seferleri içinde çalışmağa hakkı olduğu gibi sekizinci madde mucibince teşekkül edecek diğer Türk anonim şirketlerinin dahi bu işlerde çalışmasına Hükümetçe müsaade olunabilir.

MADDE 2 — Aşağıdaki sayılı işler (Türkiye sahillerinde muntazam posta seferlerinden) madut değildir:

A) Şilepçilik işleri,

B) Limanlar ve körfezlerdeki imtiyazlı iç hatlar nakliyatı,

C) Muntazam posta seferleri yapan müesseselerin muntazam vapurlar işletemediği iskele ve limanlar arasında ve işlettiği iskele ve limanlarla işletmediği iskele ve limanlar arasında makinalı ve makinasız gemiler ile yapılacak nakliyat,

D) Liman hudutları içindeki her nevi nakliyat,

E) Marmarada 18 rüsum tonilâtosundan ve Akdeniz ve Karadenizde 30 rüsum tonilâtosundan aşağı makinalı ve makinasız gemilerle yapılacak her nevi nakliyat,

F) Türk limanlarile ecnebi limanları arasında yapılacak her nevi nakliyat,

G - Makinalı ve makinasız hususî gemiler ile yapılacak tenezzüh ve tetkik seyahatleri,

H - İktisat vekâletinden müsaade alınmak şartile Türk sanayi ve maden müesseselerile ihracat şirketlerinin kendilerine ait vasıtalar ile nakledilecek emtia ve eşyaları.

MADDE 3 — Navlun mukavelesine merbut olmak şartile makinalı veya makinasız gemilerle Türk limanları arasında yapılan alelûmum tek cins eşya nakliyatı ile İstanbul limanı hariç olmak üzere munhasıran iki Türk limanı arasında yapılan her nevi yük ve hayvan nakliyatı ve en çok üç Türk limanından bir veya iki Türk li-

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Deniz yolları işletme kanunu lâyihası

MADDE 1 — Türkiye sahillerinde muntazam posta seferleri işi Devlet inhisarına alınmıştır. Bu inhisar Deniz yolları işletme müdürlüğü tarafından işletilir.

Ancak 4 üncü maddede tayin olunan evsaf ve şeraiti haiz olmak üzere bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren en çok üç ay zarfında teşekkül edecek Türk anonim şirketinin de Deniz yolları işletme müdürlüğü ile birlikte muntazam posta seferleri içinde çalışmaya hakkı olduğu gibi sekizinci madde mucibince teşekkül edecek diğer Türk anonim şirketlerinin dahi bu işlerde çalışmasına Hükümetçe müsaade olunabilir.

MADDE 2 — (H) fıkrası tayyedilmek suretile İktisat encümeninin 2 nci maddesi kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Aynen kabul edilmiştir.

düncü maddede yazılı evsaf ve şeraiti haiz olarak teşekkül eden anonim şirketin dahi işbu inhisarı dış hatlar idaresile müştereken işletmeğe hakkı vardır.

MADDE 4 — İşbu kanunla Devlete intikal eden inhisarı, üçüncü madde mucibince işletmeğe teşrik edilecek olan Türk anonim şirketinin aşağıda sayılı evsaf ve şeraiti haiz bulunması meşruttur.

a - Ashamının nama muharrer ve Türklere muhtas olması,

b - Halen mevcut ve muntazam posta seferleri yapan Türk armatörlerinden talip olanları ihtiva etmiş bulunması,

c - Aynı ve naktî olarak tediye edilmiş sermayenin en az yarım milyon lira olması,

d - İktisat vekâletince gösterilecek lazım üzere tezyidi sermayeye mecbur olmaları ve bu takdirde çıkarılacak hisse senedatından ne kadarının eski hissedarlara ve ne kadarının yeni taliplere satılması lâzımgeldiğini İktisat vekâletinin takdir etmesi.

MADDE 5 — Dördüncü maddede yazılı anonim şirketine aynı sermaye olarak konacak olan vapurlar ve alât ve edevat kıymetleri, İktisat vekâletinin tayin edeceği iki zat ile vapurcular birliği tarafından intihap olunacak iki zatten ve İstanbul ticaret odasınınca vapurcular haricinde ve mütehasıslar arasında müntahap bir zatten mürekkep beş kişilik bir heyet tarafından takdir olunur. Heyetin reisini İktisat vekili tayin eder. Şirkete aynı sermaye olarak ancak bu heyetin postacılığa salih ve şimdiye kadar postacılıkta muntazam veya gayri muntazam olarak çalıştığını tesbit ettiği vapurlar girebilirler.

Bu heyetin takdir ettiği kıymetlere ve şirkete girmesine veya girmemesine karar verdiği vapurlara on gün zarfında heyet azasından biri veya o vapur sahibi tarafından itiraz vukuunda İstanbul birinci ticaret reisinin hakemliğine müracaat olunur. Reisin vereceği karar katidir. Bu heyetin

manına yapılan azamî üç cins eşya ve hayvan nakliyatı şilepçilik sayılır.

Şileplerde gemi adamları, sahip ve müstecirleri ve bunların efradı aileleri, sigortacılar, mukrizler, yük ve hayvan sahip ve muhafazaları ve çobanları kumpanyanın acentası ve memur ve müfettişleri yolcudan madut değildir. Yalnız bunların adedi, gemi adamları ve hayvan çobanları müstesna olmak üzere her seferde on iki kişiyi geçemez.

MADDE 4 — Muntazam posta seferleri işini birinci madde mucibince işletmeğe teşrik edilecek olan Türk anonim şirketinin aşağıda sayılı evsaf ve şeraiti haiz bulunması meşruttur.

A - Eshamının nama muharrer ve Türklere muhtas olması,

B - Halen mevcut ve posta seferleri yapan Türk armatörlerinden bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren on beş gün zarfında İktisat vekâletine bir beyanname vermek suretile teşekkül edecek şirkete iştirak talebini bildirmiş olanları ihtiva etmiş bulunması (bu fıkra mucibince verilecek iştirak beyannamelerine şirkete aynı sermaye olarak konması teklif edilecek vapurlar ile içindeki alât ve edevatın müfredatlı ve sahipleri tarafına imzalı bir listesi raptolunmak mecburidir),

C - Aynı ve naktî olarak tediye edilmiş sermayenin en az yarım milyon lira olması.

MADDE 5 — Dördüncü maddede yazılı anonim şirketin sermayesini arttırabilmesi İktisat vekâletinin müsaadesine tâbi olduğu gibi İktisat vekâleti tahriren talep ettiği takdirde en çok bir sene zarfında şirkete sermayesinin arttırılması ilk müessese ve hissedar olan armatörlerin yeni hisse senetlerinden ilk sermayenin bir misline kadar olan kısmını hisselerile mütenasip satın almaları mecburidir. Maamafih İktisat vekâleti yeni çıkarılacak hisse senetlerinden bir kısmının veya tamamının ilk müessese ve hissedar olan armatörler haricindeki Türk taliplere satılmasını da takyit edebilir.

MADDE 4 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — İktisat vekâletince gösterilecek lüzum üzerine birinci madde mucibince teşekkül edecek Türk anonim şirketinin tezyidi sermayeye mecbur olması ve bu takdirde çıkarılacak hisse senetlerinden ne kadarının eski hissedarlara ve ne kadarının yeni taliplere satılması lâzımgeldiğini İktisat vekâleti tayin ve takdir eder.

masarifi alâkadar anonim şirket tarafından ödenir.

MADDE 6 — Dördüncü maddede muharrer şirketin tanzim edilecek esas mukavelenamesinin mevaddında müessisler uyuşamazlarsa maddenin şekli tanzimi İktisat vekâletince tesbit olunacaktır.

MADDE 7 — Bu inhisarı işletecek olan müesseselerin sefere tahsis edecekleri gemilerin İktisat vekâletince bir talimatname ile tayin olunacak evsaf ve şeraiti haiz bulunmaları şarttır. Bu gemiler, tesbit olunan evsaf ve şerait noktasından daima kontrol ettirilecek ve şeraiti haiz olmıyanlar seferden men edilecektir. Halen mevcut muayene talimatnamesi mucibince mutat olan muayeneler bundan hariçtir.

MADDE 8 — Türk bayrağı altına girecek bütün vapurların umumî evsafı İktisat vekâleti tarafından tanzim olunacak bir nizamname ile tesbit ve bu kanunun neşri tarihinden itibaren iki ay zarfında ilân olunur. İlân tarihinden sonra

MADDE 6 — Dördüncü maddede yazılı anonim şirketine aynı sermaye olarak ancak mezkûr maddenin B fıkrası mucibince verilen listelerde gösterilmiş olup postacılığa salih bulunan ve şimdiye kadar postacılıkta muntazam veya gayri muntazam surette çalıştığı tesbit edilen vapurlar ve bunlar içindeki alât ve edevat kabul olunur. Bu hususta karar ittihazi ve kıymet takdiri muameleleri İktisat vekâletinin tayin edeceği iki zatla Vapurcular birliği tarafından intihap olunacak iki zattan ve İstanbul ticaret odasının vapurcular haricinden ve mütehasıslar arasından müntahap bir zatten mürekkep beş kişilik bir takdir heyeti tarafından bu kanunun neşri tarihinden itibaren azamî dördüncü ay nihayetine kadar yapılır. Bu heyetin reisini İktisat vekâleti tayin eder. Heyet takdir ettiği kıymetleri veya vapurlar hakkında verdiği kararları her vapur için ayrı bir mazbata ile vapur sahibine, Vapurcular birliğine ve İktisat vekâletine tahriren bildirir.

Takdir olunan kıymetlere ve şirkete girmesine veya girmemesine karar verilen vapurlara, mazbatanın tebliğinden itibaren, on gün zarfında heyet azasından biri veya o vapur sahibi tarafından itiraz vukuunda İstanbul birinci ticaret reisinin hakemliğine müracaat olunur. Reis kendisine müracaat tarihinden itibaren on beş gün zarfında kararını verir. Reisin vereceği karar katidir. Takdir heyetinin masarifi alâkadar anonim şirket tarafından ve hakem masarifi hake-me gidenler tarafından ödenir.

MADDE 7 — Dördüncü maddede muharrer anonim şirketin tanzim edilecek esas mukavelenamesinin mevaddında müessisler uyuşamazlarsa maddenin şekli İktisat vekâletince tesbit olunur ve şirketin bu kanunla taayyün eden vazife ve mecburiyetlerine ait hususatı İktisat vekâleti lüzum gördüğü surette resen mukaveleye dercedebilir.

MADDE 8 — Bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren üç sene sonra asgari bir milyon lira tediye edilmiş sermaye ile teşekkül edecek olan Türk anonim şirketlerinin de birinci maddede yazılı müesseseler ile birlikte işbu kanun daire-

MADDE 6 — Dördüncü maddede yazılı anonim şirketine aynı sermaye olarak ancak mezkûr maddenin (B) fıkrası mucibince verilen listelerde gösterilmiş olup postacılığa salih bulunan ve şimdiye kadar postacılıkta muntazam veya gayrimuntazam surette çalıştığı tesbit edilen vapurlar ve bunlar içindeki alât ve edevat kabul olunur. Bu hususta karar ittihazı ve kıymet takdiri muameleleri İktisat vekâletinin tayin edeceği iki zatle vapurcular birliği tarafından intihap olunacak iki zatten ve İstanbul ticaret odasınınca vapurcular haricinden ve mütehassıslar arasından müntehap bir zatten mürekkep beş kişilik bir takdir heyeti tarafından bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren azamî üç ay nihayetine kadar yapılır. Bu heyetin reisini İktisat vekâleti tayin eder. Heyet takdir ettiği kıymetleri veya vapurlar hakkında verdiği kararları her vapur için ayrı bir mazbata ile vapur sahibine, vapurcular birliğine ve İktisat vekâletine tahriren bildirir.

Takdir olunan kıymetlere ve şirkete girmesine veya girmemesine karar verilen vapurlara, mazbatanın tebliğinden itibaren, on gün zarfında heyet azasından biri veya o vapur sahibi tarafından itiraz vukuunda İstanbul birinci ticaret reisinin hakemliğine müracaat olunur. Reis kendisine müracaat tarihinden itibaren on beş gün zarfında kararını verir. Reisin vereceği karar katidir. Takdir heyetinin masarifi alâkadar anonim şirket tarafından ve hakem masarifi hakeme gidenler tarafından ödenir.

MADDE 7 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Aynen kabul edilmiştir.

ancak bu evsaf dahilinde mübayaa ve inşa edilecek gemilere Türk bayrağı çekmek hakkı verilebilir.

MADDE 9 — İnhisarı işleten iki müesseseler aralarında uyuşamazlarsa Marmara, Akdeniz ve Karadeniz hatlarının kabiliyetine göre bu hatlarda çalışacak gemilerin miktarını tahdit, hareket gün ve saatlerini tayin ve bu günleri malik oldukları tonajı nazarı dikkate alarak inhisarı işleten müesseseler arasında, her hat üzerinde ayrı ayrı, taksim keyfiyeti Deniz ve hava ticareti umum müdürünün riyaseti altında toplanacak ve İktisat vekâletince erbabı ihtisas arasından intihap edilecek olan iki zat ile müesseseleri temsil eden birer zatten mürekkep beş kişilik bir komisyon tarafından yapılır. Komisyonun kararları ekseriyetle verilir ve İktisat vekâletince tasdik edildikten sonra meri olur.

MADDE 10 — Bu inhisarı işletecek müesseseler İktisat vekâletince tayin edilecek dahilî sefer hatlarında yine vekâletçe her sene tesbit edilecek dahilî liman ve iskelelere vekâletçe tayin edilecek adette seferlerini yapmağa mecbur olacakları gibi 12 nci madde mucibince tanzim edilecek ücreti nakliye tarifelerine de riayete mecburdurlar.

MADDE 11 — Hariç ecnebî sularına açılması lâzımgelen hatlar için inhisarı işleten müesseselere bir mecburiyet tahmil olunamaz. Ancak Hükümet ecnebi sulara açılmasına lüzum gördüğü hatlar için gerek bu müesseselerle ve gerek haarice sefer açmak için teşekkül eden diğer millî müesseselerle mukavele yapmağa ve taahhüde girişmeğe salâhiyetlidir.

sinde muntazam posta seferleri işinde çalışmasına Hükümet müsaade edebilir.

MADDE 9 — Muntazam posta seferleri işini işletecek olan müesseselerin sefere tahsis edecekleri gemilerin Hükümetçe tayin olunacak evsaf ve şeraiti haiz bulunmaları şarttır. İktisat vekâletince tesbit olunan evsaf ve şerait noktasından bu gemileri her zaman kontrol ettirmeğe ve şeraiti haiz olmayanları seferden menetmeğe salâhiyettardır.

MADDE 10 — Türk bayrağı altına girecek bütün vapurların umumî evsafı bir nizamname ile tesbit ve bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren iki ay zarfında ilân olunur. İlân tarihinden sonra ancak bu evsaf dahilinde mübayaa ve inşa edilecek vapurlara Türk bayrağı çekmek hakkı verilebilir.

MADDE 11 — İktisat vekâleti her sene iptidasında muntazam posta seferleri için:

A - Türkiye sahillerinde işletilecek deniz yollarını,

B - Her deniz yolunun başlangıç, uğrak ve son liman ve iskelelerini,

C - Her yolda yapılması mecburî sefer adedini tayin ve ilân eder.

Muntazam posta seferi işini işletecek müesseseler yukarıki fıkra mucibince yapılacak seferleri aralarında taksim ederler. Şayet bu müesseseler aralarında uyuşamazlarsa Marmara, Akdeniz ve Karadeniz hatlarının kabiliyetine göre bu hatlarda çalışacak gemilerin miktarını tahdit, hareket gün ve saatlerini tayin ve bu günleri malik oldukları tonajı nazarı dikkate alarak inhisarı işleten müesseseler arasında (her hat üzerinde ayrı ayrı taksim keyfiyeti deniz ve hava ticareti umum müdürlüğünün riyaseti altında toplanacak ve İktisat vekâletince erbabı ihtisas arasından intihap edilecek iki zat ile müesseseleri temsil eden bir zatten mürekkep beş kişi-

MADDE 9 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11 — İktisat vekâleti her sene iptidasında muntazam posta seferleri için:

A - Türkiye sahilinde işletilecek deniz yollarını,

B - Her deniz yolunun başlangıç, uğrak ve son liman ve iskelelerini,

C - Her yolda yapılması mecburî sefer adedini tayin ve ilân eder.

Muntazam posta seferi için işletecek müesseseler yukarıki fıkra mucibince yapılacak seferleri aralarında taksim ederler. Şayet bu müesseseler aralarında uyuşamazlarsa Marmara, Akdeniz ve Karadeniz hatlarının kabiliyetine göre bu hatlarda çalışacak gemilerin miktarını tahdit, hareket gün ve saatlerini tayin ve bu günkü malik oldukları tonajı nazarı dikkate alarak inhisarı işleten müesseseler arasında taksim keyfiyeti deniz ve hava işleri müsteşarlığının riyaseti altında toplanacak ve İktisat vekâletince erbabı ihtisas arasından intihap edilecek iki zat ile müesseseleri temsil eden bir zatten mürekkep beş kişilik bir komisyon tarafından yapılır. Ko-

MADDE 12 — İnhisarı işleten müesseselerin gemileriyle naklolunacak yolcu ve eşya ve hayvan navlun tarifesi, her sene mart ayında, deniz ve Hava ticareti umum müdürünün riyaseti altında müesseselerin birer murahhası ile umum odalar kongresi tarafından üç sene müddetle vapurcular haricinde intihap edilecek bir mütehasıs azadan ve İktisat vekâletince tayin edilecek bir mütehasıs murahhasan mürekkep beş kişilik bir heyet tarafından kamara ve mevkilerin ve eşyanın, sınıfına ve cinsine göre tesbit olunur. Bu tarifeleri İktisat vekâleti tadilen veya aynen tasdik eder. Tasdik olunarak tatbika başlanan tarifenin dununda veya fevkinde ücret almamaz. Yeni tarifelerin tasdikına kadar bir evvelki tarife tatbik olunur. Tarifeler İktisat vekâletinin göreceği lüzum veya müesseselerin mucip sebeplerle vekâlete vaki olacak müracatları üzerine muayyen vaktinden evvel dahi değiştirilebilir.

Umum odalar kongresinin içtimaina kadar, kongrenin intihap edeceği azayı İstanbul ticaret odası seçecektir.

MADDE 13 — İnhisarı işleten müesseseler, dahili sularda Devlet postasını, posta kanunu mucibince meccanen taşımağa mecburdur.

MADDE 14 — Bu kanun ile verilen inhisarı işleten her iki müessese kanun ve talimatnamesi mucibince mülâzim kaptan ve çarhçı istihdam edecekler ve mülâzim kaptanlara 50, mülâzim çarhçılara 60 lira aylık vereceklerdir. Bundan başka İktisat vekâletinin tayin edeceği zamanlarda, yüksek deniz ticareti mektebi talebeleri de, muallimleri refakatinde, bu müesseselerin gemilerinde staj görecekler ve bunların işesini bu müesseseler temin edeceklerdir.

MADDE 15 — İktisat vekâleti deniz ticareti müdürleri, veya tayin edeceği memurları vasıtasıyla inhisarı işleten müesseselerin bütün muamelelerini her zaman mürakabe ve teftiş ettirmeğe salâhiyetlidir.

lik bir komisyon tarafından yapılır. Komisyon kararları ekseriyetle verilir. ve İktisat vekâletince tasdik edildikten sonra meri olur.

MADDE 12 — Muntazam posta seferleri işini işleten müesseselerin gemileriyle naklolunacak yolcu ve eşya ve hayvan navlun tarifesi, her sene mart ayında deniz ve hava ticareti umum müdürlüğünün riyaseti altında müesseselerin birer murahhası ile umum odalar kongresi tarafından üç sene müddetle vapurcular haricinde intihap edilecek üç mütehasıs azadan ve İktisat vekâletince tayin edilecek bir mütehasıs murahhasan mürekkep yedi kişilik bir heyet tarafından kamara ve mevkilerin ve eşyanın sınıfına ve cinsine göre tesbit olunur. Bu tarifeler İktisat vekâletinin tasdikile meri olur. Tasdik olunan tarife aynen tatbik edilmek mecburidir. Bu tarifelerin dununda veya fevkinde ücret almamaz. Yeni tarifelerin tasdikına kadar bir evvelki tarife tatbik olunur. Tarifeler İktisat vekâletinin göreceği lüzum veya müesseselerin mucip sebeplerle vekâlete vaki olacak müracaatları üzerine muayyen vaktinden evvel dahi değiştirilebilir. Umum odalar kongresinin içtimaina kadar kongrenin intihap edeceği azalar muvakkaten İstanbul ticaret odasınınca seçilir.

MADDE 13 — Muntazam posta seferleri işini işleten müesseseler, Türkiye sahillerindeki deniz yollarında Devlet postasını, posta kanunu mucibince meccanen taşımağa mecburdurlar.

MADDE 14 — Muntazam posta seferleri işini işleten müesseseler İktisat vekâletince miktar ve ücretleri tayin edilecek mülâzim, kaptan ve çarhçı istihdamına ve staj görmek üzere Yüksek deniz ticareti mektebi talebesinin muallimleriyle birlikte kendi gemileriyle seyahatlerini (ve seyahateri müddetince işeslerini) temine mecburdurlar.

MADDE 15 — Ecnebi limanlara açılması lâzımgelen hatlar için muntazam posta seferlerini işleten müesseselere bir mecburiyet thmil olunamaz. (Ancak Hükümet ecnebi limanlara açılmasına lüzum gördüğü hatlar için gerek bu müesse-

misyon kararları ekseriyetle verilir ve İktisat vekâletince tasdik edildikten sonra meri olur.

MADDE 12 — Muntazam posta seferleri işinin, işleten müesseselerin gemileriyle naklolunacak yolcu ve eşya ve hayvan navlun tarifesi, her sene mart ayında deniz ve hava işleri müstehzarlığının riyaseti altında müesseselerin birer murahhası ile umum odalar kongresi tarafından üç sene müddetle vapurcular haricinde intihap edilecek üç mütehassıs azadan ve İktisat vekâletince tayin edilecek bir mütehassıs murahhasan mürekkep yedi kişilik bir heyet tarafından kamara ve mevkilerin ve eşyanın sınıfına ve cinsine göre tesbit olunur. Bu tarifeler İktisat vekâletinin tasdikile meri olur. tasdik olunan tarife aynen tatbik edilmek mecburidir. Bu tarifelerin dununda veya fevkinde ücret almamaz. Yeni tarifelerin tasdikına kadar bir evvelki tarife tatbik olunur. Tarifeler İktisat vekâletinin göreceği lüzum veya müesseselerin mucip sebeplerle vekâlete vaki olacak müracaatları üzerine muayyen vaktinden evvel dahi değiştirilebilir. Umum odalar kongresinin içtimasına kadar kongrenin intihap edeceği azalar muvakkaten İstanbul ticaret odasınınca seçilir. İlk tarife bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren azamî üç ay zarfında yapılacaktır.

MADDE 13 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14 — Muntazam posta seferleri işini işleten müesseseler İktisat vekâletince miktar ve ücretleri tayin edilecek mülâzım, kaptan ve çarkçı istihdamına ve staj görmek üzere Yüksek deniz ticareti mektebi talebesinin muallimleriyle birlikte kendi gemileriyle seyahatlerini temine mecburdurlar.

MADDE 15 — Ecnebi limanlara açılması lâzım gelen hatlar için muntazam posta seferlerini işleten müesseselere bir mecburiyet tahmil olunamaz.

MADDE 16 — Dördüncü maddede muhar-
rer anonim şirket nezdine İktisat vekâletince
bir daimî mürakip tayin olunur. Bu mürakip
bu kanun mucibince müesseseye tahmil edilen
vezaifin ifa edilip edilmediğini murakabe ve
İktisat vekâletinin vereceği direktif dahilinde
şirket muamelâtı umumiyesini teftiş ile meşgul
olur. Bunun tahsisatı vekâletçe tayin ve mües-
sesece hazineye tesviye olunur.

MADDE 17 — Bu kanun hükümlerine mu-
halefet edenlerle 12 nci maddede mezkûr tarife-
leri tatbik etmeyen veya her ne suretle olursa
olsun bu tarifelerin tatbik edilmemesi halin-
de husule gelecek neticelerin istihsaline müsai-
it muamele yapanlar hakkında 100 liradan 10 000
liraya kadar para cezası hükmedilir. Ayrıca
gemileri de bir aydan bir seneye kadar seferden
menolunabilir. Tekerrür halinde para cezası bin
liradan aşağı hükmedilmez.

MADDE 18 — Bu kanun hükümlerine mu-
halif bilcümle ahkâm ile 2068 numaralı kanun
mülgadır.

MADDE 19 — Bu kanun 1 haziran 1933
tarihinde meriyet mevkiine girecektir.

MADDE 20 — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30 - III - 1933

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İsmet	Yusuf Kemal	Zekâi
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
	Dr. T. Rüşdü	M. Abdülhalik
Me. V.	Na. V.	İK. V.
Dr. Reşit Galip	Hilmi	M. Celâl
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Ze. V.
Dr. Refik	Ali Rıza	Muhlis

selerle, gerek harice sefer açmak için teşekkül
eden diğer millî müesseselerle mukavele yapma-
ğa ve taahhüde girişmeğe salâhiyetlidir.)

MADDE 16 — Deniz ticareti müdürleri veya
tayin edeceği memurlar vasıtasile inhisarı işleten
müesseselerin bütün muamelâtını her zaman mu-
rakabe ve teftiş ettirmeğe İktisat vekâleti salâ-
hiyettardır.

MADDE 17 — Bu kanunla teşekkül edecek
olan anonim şirketler nezdine İktisat vekâletince
daimî birer murakip tayin olunur. Murakiplar
bu kanun mucibince müesseseye tahmil edilen
vazifenin ifa edilip edilmediğini murakabe ve
İktisat vekâletinin vereceği direktif dahilinde şir-
ket muamelâtı umumiyesini teftiş ederler. Mura-
kıpların tahsisatı vekâletçe tayin ve müesseseler-
ce Hazineye tesviye olunur.

MADDE 18 — Bu kanun hükümlerine muha-
lefet edenlerle muayyen tarifeleri tatbik etme-
yen veya her ne suretle olursa olsun bu tarifele-
rin tatbik edilmemesi halinde husule gelecek ne-
ticelerin istihsaline müsait muamele yapanlar
hakkında 100 liradan 10 000 liraya kadar para
cezası hükmedilir, ayrıca gemileri de bir aydan
bir seneye kadar seferden menolunabilir.

Tekerrürü halinde para cezası bin liradan
aşağı hükmedilemez.

MADDE 19 — Türkiye iskele ve limanları
arasında posta seferleri hizmetinin Devlet idare-
sine alınmasına dair 2068 numaralı kanun mül-
gadır.

MADDE 20 — Bu kanun 1 haziran 1933 tari-
hinden itibaren muteberdir.

MADDE 21 — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 16 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21 — Aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1 — Bu kanunda mevcut inhisara ait hükümler icap eden hazırlıkların bitirilmesi için 1 Haziran 1933 tarihinden itibaren üç ay sonra tatbik edilecektir.